



CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/168/2002

WAKACJE DZIECI I MŁODZIEŻY 2002

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

WAKACYJNY WYPOCZYNEK DZIECI I MŁODZIEŻY

W porównaniu z rokiem ubiegłym tylko nieznacznie wzrósł odsetek rodzin, które w czasie wakacji zapewniły wszystkim swoim dzieciom przynajmniej tygodniowy wypoczynek poza miejscem zamieszkania¹. Podobnie jak rok temu niemal połowa ankietowanych mających dzieci w wieku szkolnym (49%) przyznała, że żadne z nich nie wyjechało na wypoczynek. Co dwunasta rodzina (8%) wysłała na wakacje tylko część dzieci.

Tabela 1

Czy w tym roku Pana(i) dziecko/dzieci w wieku szkolnym wyjechało(ły) na przynajmniej tygodniowy wypoczynek wakacyjny?	Wskazania respondentów mających dzieci w wieku szkolnym									
	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02
	w procentach									
Tak, wszystkie dzieci wyjechały	37	45	43	40	48	46	47	41	41	43
Tak, ale nie wszystkie	8	13	8	14	13	7	8	11	12	8
Nie, wszystkie dzieci pozostały w domu	55	42	49	46	39	48	45	48	46	49

Im badani są lepiej wykształceni i lepiej oceniają własne warunki materialne, tym częściej deklarują, że wszystkie ich dzieci wyjechały przynajmniej na tygodniowy wypoczynek.

Odpoczynek zapewnił swoim dzieciom przede wszystkim rodzice z wyższym wykształceniem, mieszkający w dużych i wielkich miastach, dobrze oceniający własne warunki materialne (zob. tabele aneksowe).

W domu pozostały głównie dzieci rolników, mieszkańców wsi, respondentów o najniższych dochodach, źle oceniających własne warunki materialne.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (148) przeprowadzono w dniach 6-9 września 2002 roku na liczącej 1235 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Przyczyny pozostania w domu dzieci w wieku szkolnym nie ulegają w ostatnich latach większym zmianom. Nadal podstawowym powodem spędzania przez dzieci wakacji w miejscu zamieszkania jest brak pieniędzy (83%). W stosunku do ubiegłego roku nieznacznie wzrósł odsetek respondentów, którzy nie zapewnili dzieciom wypoczynku ze względu na kłopoty finansowe.

Do pomocy w domu potrzebne były głównie dzieci ankietowanych, którzy pracują lub mieszkają na wsi (42% wskazań wśród rolników, 44% wśród pracujących w prywatnych gospodarstwach rolnych, 25% wśród mieszkańców wsi).

Tabela 2

Dlaczego Pana(i) dziecko/dzieci nie wyjechało(ły) na wypoczynek wakacyjny? Proszę podać najważniejsze przyczyny	Wskazania respondentów, których dzieci w wieku szkolnym nie wyjechały na wakacje				
	1998 (N=209)	1999 (N=186)	2000 (N=196)	2001 (N=227)	2002 (N=210)
	w procentach				
Brakowało pieniędzy	76	80	79	80	83
Brak możliwości zorganizowanego wyjazdu (nie było organizacji ze strony szkoły, brak było instytucji, która zajęłaby się organizacją wyjazdu)	21	21	26	23	26
Dzieci są za małe na samodzielny wyjazd, a dorośli z różnych względów nie mogli wyjechać	30	19	19	25	19
Dzieci były potrzebne do pomocy w domu (np. przy żniwach, starsze opiekują się młodszymi)	13	20	18	11	14
Inne przyczyny	13	9	10	13	12
Dzieci nie muszą wyjeżdżać na wakacje	12	6	6	3	5
Dzieci miały obowiązki szkolne (np. egzaminy, praktyki)	2	4	6	3	1
Ze względu na stan zdrowia, niepełnosprawność	5	7	1	0	1
Zostanie w domu za karę (złe zachowanie, złe wyniki w nauce)	0	0	0	0	1
Odsetki nie sumują się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną przyczynę					

WAKACYJNA PRACA DZIECI I MŁODZIEŻY

Tak jak w ubiegłych latach w czasie tegorocznych wakacji pracowała przede wszystkim młodzież w wieku od 16 do 19 lat (22%). W tym roku odsetek rodziców deklarujących, że w czasie wakacji ich najstarsze dzieci pracowały, jest wyższy niż w roku

ubiegłym, lecz zbliżony do odsetków z lat 1997-2000. W zasadzie nie zmieniła się grupa rodziców twierdzących również, że pracowały dzieci nieco młodsze (13-15 lat). Tradycyjnie w zasadzie nie pracowały najmłodsze dzieci (7-12 lat).

Tabela 3

Czy w czasie wakacji Pana(i) dziecko/dzieci pracowało(ły) zarobkowo?	Odsetki odpowiedzi twierdzących według terminów badań							
	1992*	1994	1995	1997	1998	2000	2001	2002
Ogółem	9	13	14	15	14	12	11	14
Dzieci w wieku 7-12 lat	-	-	-	3	2	1	3	3
Dzieci w wieku 13-15 lat	-	-	-	9	5	3	7	8
Dzieci w wieku 16-19 lat	-	-	-	24	24	22	15	22

W roku '92 w pytaniu uwzględniono również studentów - odsetek uczniów był więc przypuszczalnie jeszcze mniejszy

Wszystkich respondentów, nie tylko tych którzy mają dzieci w wieku szkolnym, zapytaliśmy o ich zdanie na temat pracy zarobkowej dzieci.

Tabela 4

Czy uważa Pan(i), że dziecko (dzieci) w wieku szkolnym powinno (powinny) pracować zarobkowo podczas wakacji czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	1994		1995		1997		1998		2000		2001		2002	
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie
	w procentach													
Dzieci w wieku 7 - 12 lat	12	86	6	94	3	97	2	97	2	97	3	96	3	96
Dzieci w wieku 13 - 15 lat	42	55	38	58	29	69	26	70	20	78	22	75	25	74
Młodzież szkolna w wieku 16 - 19 lat	91	6	92	6	85	12	85	12	81	15	83	13	79	17

Na pytanie odpowiadali wszyscy respondenci, niezależnie od tego, czy mają dzieci w wieku szkolnym.
Pominięto „trudno powiedzieć”

Praca najmłodszych dzieci w wieku szkolnym (od 7 do 12 lat) jak zwykle nie zyskuje aprobaty Polaków. Większość ankietowanych uważa, że również dzieci w wieku od 13 do 15 lat nie powinny pracować zarobkowo w czasie wakacji. Natomiast wakacyjną pracę młodzieży szkolnej w wieku od 16 do 19 lat aprobuje niemal cztery piąte respondentów (79%).

Opracowała
Anna GRUDNIEWICZ

A N E K S

Tabela 1. Czy w tym roku Pana(i) dziecko (dzieci) wyjechało(ły) na przynajmniej tygodniowy wypoczynek wakacyjny?
 1 - Tak, wszystkie dzieci wyjechały; 2 - Tak, ale nie wszystkie wyjechały; 3 - Nie, wszystkie dzieci pozostały w domu

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	43	8	49	371
Płeć				
Mężczyźni	39	8	53	177
Kobiety	47	9	44	194
Wiek				
18-24 lat	0	0	100	4
25-34	47	3	50	74
35-44	49	11	40	173
45-54	33	9	58	104
55-64	36	0	64	12
65 lat i więcej	16	18	66	4
Miejsce zamieszkania				
Wieś	25	9	66	146
Miasto do 20 tys.	40	10	50	52
20-100 tys.	44	8	48	80
101-500 tys.	64	11	25	62
501 tys.i więcej mieszk.	89	0	11	30
Wykształcenie				
Podstawowe	12	13	75	56
Zasadnicze zawodowe	32	10	58	125
Średnie	55	5	40	149
Wyższe	77	9	14	38
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	85	0	15	30
Prac.umysł.niż.szczębla	73	10	16	51
Pracownicy fiz.- umysł.	45	4	50	40
Robotnicy wykwalifikowani	45	6	49	43
Robotnicy niewykwalifik.	16	9	75	24
Rolnicy	9	5	85	39
Pracujący na własny rach.	56	3	41	21
Bierni zawodowo				
Renciści	31	17	51	23
Emeryci	8	10	82	13
Bezrobotni	34	15	51	58
Gospodynie domowe i inni	44	8	48	26
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	61	8	31	100
spółce właścicieli	47	4	50	34
prywatnych i państwa	51	5	44	73
sekt. pryw. poza rolnict.	8	6	86	34
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	14	13	73	73
300-399	33	11	56	38
400-599	42	8	49	79
600-800	78	5	17	58
Powyżej 800 zł	73	0	27	25
Ocena własnych war. mater.				
Złe	25	9	66	131
Średnie	49	6	44	155
Dobre	59	11	30	84
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	52	7	41	24
Raz w tygodniu	43	8	49	187
1-2 razy w miesiącu	32	5	64	65
Kilka razy w roku	48	12	40	65
W ogóle nie uczestniczy	49	9	42	29
Poglądy polityczne				
Lewica	40	5	54	123
Centrum	44	10	46	98
Prawica	56	11	33	64
Trudno powiedzieć	36	8	56	86

Tabela 2. Dlaczego Pana(i) dziecko (dzieci) nie wyjechało(ły) na wypoczynek wakacyjny? Czy dlatego, że brakowało pieniędzy?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	83	17	210
Płeć			
Mężczyźni	82	18	109
Kobiety	84	16	102
Wiek			
18-24 lat	100	0	4
25-34	74	26	39
35-44	86	14	87
45-54	84	16	69
55-64	74	26	8
65 lat i więcej	82	18	4
Miejsce zamieszkania			
Wieś	81	19	109
Miasto do 20 tys.	84	16	31
20-100 tys.	82	18	45
101-500 tys.	90	10	22
501 tys. i więcej mieszk.	100	0	3
Wykształcenie			
Podstawowe	88	12	50
Zasadnicze zawodowe	83	17	86
Średnie	79	21	66
Wyższe	79	21	9
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	81	19	5
Prac. umysł. niż. szczebla	94	6	13
Pracownicy fiz.- umysł.	80	20	22
Robotnicy wykwalifikowani	85	15	24
Robotnicy niewykwalifik.	84	16	20
Rolnicy	80	20	36
Pracujący na własny rach.	44	56	9
Bierni zawodowo			
Renciści	82	18	16
Emeryci	70	30	12
Bezrobotni	91	9	38
Gospodynie domowe i inni	94	6	15
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	93	7	38
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	74	26	18
sekt. pryw. poza rolnict.	71	29	36
prywatnym gosp. rolnym	78	22	31
Dochody na jedną osobę			
Do 299 zł	95	5	63
300-399	74	26	25
400-599	81	19	45
600-800	56	44	13
Powyżej 800 zł	31	69	7
Ocena własnych war. mater.			
Złe	90	10	98
Średnie	86	14	79
Dobre	55	45	34
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	85	15	12
Raz w tygodniu	79	21	106
1-2 razy w miesiącu	92	8	45
Kilka razy w roku	87	13	34
W ogóle nie uczestniczy	70	30	15
Poglądy polityczne			
Lewica	76	24	73
Centrum	82	18	55
Prawica	77	23	27
Trudno powiedzieć	97	3	55

Tabela 3. Czy uważa Pan(i), że dzieci w wieku 16-19 lat powinny, czy też nie powinny pracować zarobkowo podczas wakacji? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	79	17	4	1234
Płeć				
Mężczyźni	80	16	4	590
Kobiety	79	17	4	644
Wiek				
18-24 lat	82	12	6	191
25-34	79	15	5	223
35-44	82	15	3	224
45-54	75	23	2	245
55-64	81	16	3	149
65 lat i więcej	78	18	4	202
Miejsce zamieszkania				
Wieś	81	14	6	449
Miasto do 20 tys.	82	15	3	168
20-100 tys.	78	18	4	228
101-500 tys.	75	23	2	246
501 tys. i więcej mieszk.	81	16	3	142
Wykształcenie				
Podstawowe	82	15	3	325
Zasadnicze zawodowe	75	18	7	327
Średnie	79	18	2	460
Wyższe	83	14	2	121
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	81	17	1	73
Prac.umysł.niż.szczebła	80	18	2	105
Pracownicy fiz.-umysł.	82	14	4	109
Robotnicy wykwalifikowani	67	27	5	100
Robotnicy niewykwalifik.	85	12	2	43
Rolnicy	91	6	2	69
Pracujący na własny rach.	81	15	4	53
Bierni zawodowo				
Renciści	77	20	3	132
Emeryci	78	18	4	230
Uczniowie i studenci	87	9	3	94
Bezrobotni	79	14	7	167
Gospodynie domowe i inni	69	26	5	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	74	24	2	197
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	80	18	2	94
sekt. pryw. poza rolnict.	83	12	5	194
prywatnym gosp. rolnym	92	4	4	65
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	81	16	3	151
300-399	84	13	3	100
400-599	82	15	3	214
600-800	77	20	3	205
Powyżej 800 zł	81	16	3	140
Ocena własnych war. mater.				
Złe	80	17	3	367
Średnie	78	18	4	584
Dobre	82	14	4	283
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	77	17	6	90
Raz w tygodniu	81	16	3	623
1-2 razy w miesiącu	73	21	6	190
Kilka razy w roku	82	14	4	214
W ogóle nie uczestniczy	79	21	1	116
Poglądy polityczne				
Lewica	79	18	3	346
Centrum	81	15	5	303
Prawica	81	15	4	238
Trudno powiedzieć	77	18	5	346